

PRACE GEOGRAFICZNE, zeszyt 111

Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ
Kraków 2003

Robert Faracik

THE STATE OF RESEARCH ON TOURISM AND RECREATION IN SUBURBAN ZONES OF MAJOR POLISH CITIES

Abstract: This article is an overview of the present-day state of research into recreation and tourism in the suburban zones of Poland's biggest cities: Warszawa, Łódź, Kraków, Wrocław, Poznań, the so-called Tri-City (Gdańsk, Sopot, Gdynia) as well as the Upper Silesia conurbation. The author of the article refers to literature dealing both with sociological research concerning leisure and spending leisure time for recreational and tourist purposes, as well as an examination of tourist flow. These issues are discussed in the general section of the article concerning the matters relevant for Poland as a whole and in the detailed section referring to particular urban agglomerations.

Key words: suburban zone, urban agglomeration, leisure time, tourism, recreation

1. Suburban zones as subject of geographical study

Despite its being used widely by geographers, the term "suburban zone" has not been defined fully and clearly. Disagreements among researchers concern practically all of the characteristics and components of the zones, which makes finding a satisfactory definition more difficult. The controversies refer among others to (Liszewski 1987b):

- the size of the cities which can be said to be surrounded by suburban zones;
- the interrelation between the city's administrative borders and its suburban zone;
- the place of suburban zones among the terms used to refer to spatial forms of urban settlements such as urban agglomeration, conurbation, metropolitan area and city region.

Nevertheless, all of the definitions formulated so far point to some common features of suburban zones. According to L. Straszewicz (1985) these zones:

- are connected with the city in a way which makes them part of a single system and constitute an integral part of the city organism;
- develop due to the city's influence;

- fulfil specific functions, which make it possible for the city to develop or even exist;
- contain satellite towns and housing estates inhabited by people who work or study in the city.

Some authors (Suliborski 1985) point out that, in fact, we have to deal with various types of suburban zones (different homogenous areas lying in the city's vicinity), for example the food-growing zone, the housing zone, the recreation zone, the commuting zone, etc. The type of "suburban zone" corresponds to the functions that the zone plays for the city's inhabitants and the economy. The territorial scope of the particular types of zones varies, which is a consequence of the specific functions they perform. For example, the recreation zone of a city may cover much more territory than its specialised agricultural zone. Consequently, the particular functional zones may overlap territorially, which results in the creation of complex (multifunctional) zones, or they may exclude each other, which creates functional specialisation.

All of the authors dealing with the subject stress unanimously that one of the most basic functions of the suburban zone is the recreational function. They also point out that the appearance of recreation areas and the construction of holiday houses have laid, in some cases, the foundation for a future suburban zone. A suburban zone thus created meets the demand for weekday, weekend and holiday recreation.

Recreation in open spaces and weekend outings have always been a characteristic element of city residents' lives. The commonness and intensity of these phenomena prove that they are a result of a permanent social need. The appreciation of the recreational function of green areas and open spaces, which constitute a base for such kinds of activities, makes them become most significant factors in the creation of the spatial and functional structure of both the urban and suburban areas.

In suburban areas we can observe various forms of tourist flow, not necessarily connected with recreation in a direct way. What is developing rapidly is "cognitive" tourism, in which case school (educative) tourism (excursions from city schools to suburban areas) is of prominent importance. Also the number of patients in health resorts is growing, as is religious tourism connected with sanctuaries and other holy places located in suburban areas. Suburban areas are also more and more often becoming places of overnight stay for tourists visiting the central city.

2. Leisure and leisure activities pursued for recreational and tourist purposes by residents of Polish cities

It has to be stressed at this point that the notion of "leisure", similarly to the above described notion of suburban zone, is not interpreted consensually in scientific milieus, therefore different authors use their own classifications or subdivide "leisure" into subcategories (Kamiński 1965).

For the purposes of this paper we have taken into consideration only spending leisure time for recreational and tourist purposes, assuming that the daily and weekly character of these leisure activities is related directly to the function which suburban areas play in this respect (suburban zone).

In Poland interest in leisure dates back to 1925, when K. Kornilowicz started his research on the leisure of city residents, especially of the working class (Czajkowski 1979). The first publication dealing with this subject was written by W. Prażmowska-Ivanka (1937), who was an employee in the Institute of Social Sciences headed by K. Kornilowicz.

In the post-war period, research into city residents' leisure was carried out on a wide scale and it covered a number of different areas (Toczek-Werner, Sołtysik 1997):

- the specification of the leisure activities occurring in people's time budgets;
- the degree of participation in particular types of activity;
- the time assigned to each of the activities;
- the frequency of the occurrence of a given activity in an individual's (group's) behavioural structure.

The research has become more and more widespread since the 1960s, when voluminous studies concerning sports, recreational and tourist activities in the time budget of city residents were published (Skórzyński 1962, 1965, 1969). The number of publications reached its zenith in the 1970s (Dziewulak et al. 1970, Dziewulak et al. 1977; Saar et al. 1972; Kobus Wojciechowska 1973, Konwicka 1976, Koprowska 1977, Wnuk-Lipiński 1972). The growing trend is also reflected in the high number of scholarly conferences organised at the time. It is worth mentioning, among others, the cyclical scholarly conferences on recreation after work and school held in Zielona Góra (*Sprawozdanie z sesji...*, 1965; *Model wypoczynku...*, 1974; *Problemy realizacji wypoczynku...*, 1971). The assumption by the Academy of Physical Education in Poznań of a co-ordinating role in the academic research conducted under ministerial auspices and concerning the study of leisure time resources, leisure activities in different human environments as well as the examination of the function of physical recreation in preventive medicine, resulted in a series of scholarly conferences (*Czas wolny i rekreacja...*, 1976, 1978, 1979). The conferences presented the results of the research conducted in various academic centres throughout Poland and they concentrated on the following subjects:

- the leisure and recreation of different social groups;
- the analysis of the advantages of various recreational forms;
- the examination of the preventive functions of recreation for various professional groups;
- scholarly analysis of the environmental factors of recreation serving as the basis for programming recreation in a rational way and without detriment to the natural environment;
- economic and legal aspects of recreation.

A large percentage of the research conducted at the time also concerned the leisure of children and youths (*Czas wolny dzieci...*, 1978) and the issue of recreation-propagating education (including the role of school in this respect).

Whereas until the 1970s research had concentrated on the working class, since the 1980s one can observe a growing interest in other professional, social and demographic groups. The study at the time comprised among others: students (Mikosz, Hanusz 1983; Nazimow-Krakowska 1994; Biernat 2000; Umiastowska, Pławińska 2000; Sołtysik 2000;

Zawadzka 1991a, 1994), teachers (Jodłowska 1981, Zawadzka 1989, 1991b), the elderly (Klementowski 2000; Zawadzka 1995, 2000), persons of productive age (Wyrzykowski 2000) and the disabled (Fudała 1987; Pichalski 1988; Marchewka 2000).

The political and economic changes that took place in Poland in 1989, which created large differences in people's time budgets and a greater variety of leisure activities, made scientists apply new methods of investigating the phenomenon (Grell et al. 1995; Marak 1997; Marak, Wyrzykowski 2000). This resulted, among others, in the scholarly conferences organised by Wrocław's academic centres: The Academy of Physical Education and The Academy of Economics (*Koncepcja badań...1997; Studia nad czasem wolnym... 2000*) as well as by two schools in Poznań: The Academy of Physical Education and The Higher Military School (*Aktywność rekreacyjna..., 2000*).

More materials concerning the subject are provided by The Central Statistical Office, which has conducted research, since the 1970s, on time budgets (Słaby 2000) and on the participation of Poles in tourist and recreational activities (Latuch 2000).

3. Weekend (holiday) recreation

The problems connected with weekend (holiday) recreation used to occupy researchers mainly in the 1960s, 1970s and in the early 1980s. It was then that a number of scholarly works on this subject were produced. These can be subdivided into several groups according to the subject matter they deal with. A large percentage of the works concern the types of weekend outings and leisure activities pursued during such outings (Saar et al. 1972; Skórzyński 1974; Dziewulak et al. 1977; Adamczuk, Walicki 1977; Zürn 1977b; Bagiński 1979; Bosiacki 1982; Proczkowska, Mączewska-Pilch 1980; Wawrzyniak 1980; Dębski 1982; Jelnicka 1984; Zdebski 1991). The problems concerning the organisation of weekend outings were dealt with *inter alia* by E. Skarzyńska (1980) and J. Falkiewicz (1978), whereas recreation in state-owned companies was discussed, among others, in the collective work entitled *Rekreacja w zakładach pracy* (1976), which contains a collection of articles concerning the organisation and structure of recreation (in this case weekend recreation). A number of works deals with the spatial organisation of weekend tourist flow in suburban areas (Matczak 1981, 1987b; Proczkowska 1981). It is worth mentioning in this context the attempts to establish methods of measuring weekend tourist flow by means of representative research (Zürn 1977a) or the analysis of railway ticket sale-figures (Gajdzik, Bytnar-Suboczowa 1973).

The issues connected with recreation (also weekend recreation) constituted the subject matter of numerous scholarly conferences such as the series of conferences in Zielona Góra (*Sprawozdanie z sesji..., 1965; Model wypoczynku..., 1974; Problemy realizacji wypoczynku..., 1971*), or the conference entitled *Problemy wypoczynku świątecznego – Lublin 13-14 XII 1976*. The papers from this conference were published in *Zeszyty Naukowe AWF* (Scholarly Journals of The Academy of Physical Education in Wrocław) in 1980.

4. Developing and organising suburban zones for recreational and tourist purposes

The spatial organisation of holiday (weekend) recreation in big cities is the subject of detailed works published mostly in the 1960s and 1970s. These mostly present model solutions to the problem (Ptaszycka 1964a; Szuszkiewicz et al. 1965; Wysocka 1970, 1974; Kuczyński 1976; Suboczowa 1977; Sokół-Aulich 1979; Dębski 1978, 1980; Stachowski 1982; Kowalczyk 1993). In this respect two books clearly come to the fore: one by S. Rutkowski (1975) dealing with the methodology of spatial planning of recreation areas within large cities, and one by W. Kosiński (1981) discussing the spatial organisation of weekend recreation on the basis of the example of Southern Poland. The latter book was a continuation of the author's doctoral thesis (Kosiński 1976). Also the works by B. Król are noteworthy (1975, 1980, 1981, 1985). They discuss the process of designing and shaping the spatial structure for recreation in suburban areas. Health resorts located within the range of influence of large cities are discussed in the work by E. Węclawowicz-Bilska (1998).

Another trend in scholarly research is reflected in the publications concerning the environmental valorisation and the environmental factors in establishing suburban recreational areas (Albrecht 1969; Czarnecki 1970; Wysocka 1970; Warszńska 1974; Biernacki 1979; Dobrzyńska 1980; Paszyński 1980; Zątek 1980; Szczęsna, Bogdański 1981, Deja 1982). A number of works on these topics deal with the forms of tourist development (Sewerniak 1979; Tomaszewski 1981), and especially with holiday recreation centres (Tomaszewski 1968, Rogalewski 1970; Proczkowska 1980). The work by M. Drzewiecki and colleagues (1988) is an example of a new kind of approach to methodological and conceptual study of the recreational development of large cities and their suburban zones (Bydgoszcz).

A separate issue in this context is the question of second homes as a form of tourist development. The beginnings of the research on this topic go back to the 1970s (Stachowski 1974; Bobryk 1979; Rogalewska 1980; Śliwińska-Ładzińska 1981; Henclik 1983; Legienis 1985). However, the greatest interest in this subject could be observed in the 1980s and 1990s. The most prominent researchers dealing with the subject are A. Kowalczyk (1994) and the employees of the Chair of Urban and Tourism Geography at Łódź University (Liszewski 1989, 1991).

An important event worth mentioning in this context was the conference of the Committee of Tourism and Recreation Geography at The International Geographical Union, which convened in Łódź in 1983. The leading subject of the meeting was tourism and recreation in the vicinity of large cities (*Tourisme et...*, 1983). In Warsaw the same year a scholarly session was held on "modelling the landscape of suburban zones," during which a number of the participants who discussed the development and modelling of suburban areas laid a considerable stress on tourism and recreation (*Kształtowanie krajobrazu...*, 1983).

5. Recreation and tourism in the suburban zones of Poland's major cities

The description of tourism and recreation in suburban zones in geographical terms has become a major research trend in Polish academic centres. It should be noticed at this point that of all the major city agglomerations in Poland, Łódź, Poznań and Warszawa have been examined in the most comprehensive way. However, there is a lack of general scholarly works on the subject (Dziegieć, Liszewski 1984; Jakóbczyk-Gryszkiewicz 1995, 1998) and even a greater lack of comparative studies.

5.1. Warszawa

A vast majority of the works dealing with Warsaw's suburban areas date back to the 1960s and 1970s. Basically, the research on this topic concentrated on the following issues:

- environmental factors in organising recreation (Karney 1963; Solińska-Górnicka 1973, Biernacki 1979; Szczęśna, Bogdański 1981; Krzymowska-Kostrowicka et al., 1991);
- needs of Warsaw's inhabitants concerning holiday recreation (Król, Włodarska 1970; Dziewulak et al. 1977);
- organising recreation in suburban areas (Król 1965, 1971, 1975; Król, Włodarska 1974; Wysocka 1970; Chmielewski 1970);
- forms of tourist development, especially the development of recreation centres (Kozłowski 1962; Medwid 1967; Król, Skolimowska-Król 1976).
- In the 1980s and 1990s A. Kowalczyk (1986, 1990a, 1990b, 1994) conducted research on second homes in Warsaw's suburban areas. His research concentrated in particular on the territorial and social aspect of the phenomenon and it resulted in the creation of models for locating suburban recreation facilities (Kowalczyk 1993).

5.2. Łódź

From the scholarly point of view, the suburban zone of Łódź is one of the most thoroughly examined suburban zones in terms of tourism and recreation. In the 1970s scholarly works were written which deal with environmental valorisation (Dubaniewicz 1977, Dubaniewicz et al. 1971). However, we owe the present-day state of research to the employees of the Chair of Urban and Tourism Geography at Łódź University, who started a wide-scale research on the subject in the 1970s. The research is closely connected with A. Matczak, who began a series of in-depth studies by writing his doctoral thesis (Matczak 1981). These studies dealt among others with environmental aspects of recreation (Matczak 1986c), holiday houses (Matczak 1986a, 1995), transport accessibility of suburban areas (Matczak 1986b), tourist flow (Matczak 1987b), the absorption potential of the natural environment (Matczak 1988) and the role of tourism and recreation in the process of regional integration and development (Matczak 1994). His most notable works include in particular those describing the recreational function of suburban towns and villages (Matczak 1981, 1984, 1987a, 1991a), the development of the recreational function of suburban areas over time and the changes taking place

in suburban towns and villages due to the growing importance of their recreational function (Matczak 1991b, 1995).

The issues connected with settlement for tourist and recreational purposes were also analysed by S. Liszewski (1987a) and other researchers from academic institutions in Łódź. Their research resulted, among others, in the organisation of a scholarly seminar on this subject (Fischbach 1987). The most recent publications on the topic include R. Szkup's doctoral thesis (2001), which deals with the development of suburban recreation areas on the basis of the example of the city's western suburbs.

5.3. Kraków

Of all the general scholarly works concerning tourism in Kraków's suburban zone the works by A. Ptaszycka (1964b), T. Jarowiecka (1974), J. Warszyńska (1978) and J. Warszyńska and A. Jackowski (1971, 1979) are of prominent importance. A vast majority of these publications concern the development of tourism and recreation in the context of natural environment (Nowak 1974; Warszyńska 1974, 1978, 1989; Warszyńska et al. 1991; Guzik 1993; Ostrowska, Guzik 1993), also the development of tourism in protected areas (Ptaszycka-Jackowska 1974; Bogdanowski 1981). Organising weekend tourist flow for recreational purposes in Southern Poland (also in the suburbs of Kraków) is discussed by W. Kosiński in his work (1976).

As far as sociological studies dealing with leisure are concerned, mention should be made of the extensive work by E. Sarr and his colleagues (1972) and M. Zürn (1975) on how Kraków's people spend their weekends. The more recent studies on the subject include among others the works by A. Bator (1991), P. Różycki (2000) and A. Gawel (2000). The development of Kraków as an industrial centre gave rise to the publication of works dealing with weekend recreation of the employees of selected state-owned industrial companies (Borkowski 1976; Groch, Kurek 1989).

Zarabie, the recreation area for Myślenice and the most popular holiday centre in the region, has already been given much attention in several works (*Korzystający z ośrodka...* 1971; Groch 1977; Kołomyjska 1985). The tourist flow has also been examined for the Ojcowski National Park (Gaś 1998; Partyka 2002) and the Jurassic Landscape Parks (Musielewicz 2002), where a large percentage of tourist flow in Kraków's suburban areas concentrates. The Town of Krzeszowice, as a health resort within Kraków's range of influence, has been studied among others by B. Majewska-Maszkowska (1970), M. Holewiński (1982, 1983), M. Kornecki (1985) and E. Węclawowicz-Bilska (1998).

Another group of works comprises publications concerning tourist infrastructure: accommodation facilities (Ostrowska 1993), second homes (Groch 1977; Hornung 1981; Gaś 1997), accessibility of suburban areas for means of transport (Piśkiewicz 1980, Faracik 2000) and tourist trails (Solska-Borytańska, Borytański 1979).

5.4 Wrocław

A large number of works dealing with Wrocław concern geographical factors in the development of weekend and holiday recreation of the city residents

(Wyrzykowski, Terenkoczy 1980; Terenkoczy 1984; Wyrzykowski, Czerwiński 1991; Klementowski, Mikułowski 1997). The 1980s saw a considerable intensification of research concerning weekend tourism of the employees of selected industrial companies in Wrocław (Hasiński et al. 1980), and since the 1990s one can clearly observe a growing interest in leisure and spending leisure time for recreational and tourist purposes following the political and economic changes of 1989 (Wyrzykowski 1994; Jasiński, Zarzycki 1997, Marak 1997, 2000; Klementowski 2000; Marak, Wyrzykowski 2000).

5.5. Poznań

Poznań is the second city after Łódź which has very rich scholarly literature concerning its suburban zone as a place of recreation for the city's inhabitants. A large stress in this research is placed on environmental issues, especially on the environmental aspect of locating recreational areas. The most noteworthy publications on the subject include the works by T. Bartkowski (1974, 1980) and W. Deja (1979, 1980, 1981, 1982, 1983b, 1984, 1985, 1986, 1991).

Another trend in the research involves investigating the leisure, recreation and tourist activity of the residents of Poznań. The publications on this subject date back mainly to the 1960s and 1970s (Czarnecki 1968; Różycka 1968, Erdman 1976, 1977). The spatial concentration and organisation of the tourist flow in Poznań's suburban zone are discussed among others in the works by Biderman (1979, 1980) and S. Bosiacki (1983).

In the 1980s a number of works were written which deal with the development of the accommodation facilities in Poznań and its environs (Garczarczyk 1980; Biderman 1981), second homes (Dębski 1980) and the accessibility of the suburban areas for means of transport (Deja 1983a).

5.6. Tri-City (Gdańsk–Sopot–Gdynia)

The doctoral thesis written by A. Korowicki (1984) provides a comprehensive study for the Tri-City. It deals with the methodology of delimitation of the Tri-City's tourist facilities on the basis of a number of data concerning the natural environment and the existing tourist facilities used by the Tri-City's inhabitants. The works by K. Tylman (1980) deal with holiday houses on the territory of the former Gdańsk Voivodeship. Limited research on the topic has also been conducted on issues connected with leisure and leisure activities pursued by the employees of Gdańsk's state-owned companies (Piękoś 1979; Możaryn 1980).

5.7. Upper-Silesia Industrial District

On account of the specific character of its conurbation, the Upper-Silesia Industrial District clearly differs from the other urban agglomerations in Poland. Owing to its large size, the accessibility of the recreational areas on the city outskirts is limited. Therefore the research in this case concentrates largely on The Green Belt around the district (*Zagospodarowanie rekreacyjne...*, 1970; Litewka 1971; *Zasady i koncepcje zagospodarowania...*, 1971; Krauz 1979; 1982, 1985). The environmental aspects of the recreational development in the area are discussed among others in the works by K. Dubel and K. Szczygielski (1982)

and J. Warszyńska et al (1986). A large number of relevant publications deal with the models for organising after-work and weekend recreation on the territory of the Upper-Silesia Industrial District and its fringes (Friedl 1965, 1972; Dziewoński, Tomaszewski 1965; Dziewoński 1970; Szymańska 1979; Hyrczak 1980; Szczepańska 1995).

6. Summary

The Polish scholarly literature dealing with tourism and recreation in suburban areas is very rich. A distinct majority of such publications date from the 1960s, 1970s and early 1980s. The interest in this subject at the time was largely due to political and historical factors. At the time, the authorities focused mainly on the working class of state-owned companies, which was reflected in scholarly research in Polish academic centres. The research was interdisciplinary in character and was conducted by geographers and other researchers in the field of natural sciences who focused on the environmental factors of the development of tourism and recreation aimed at physical and mental regeneration. Sociologists and pedagogues focused their attention on leisure and leisure time and on the way various social and professional groups spend their leisure time, including relaxation and tourism. Urban planning and architectural studies in this field have been particularly extensive. They resulted in a number of projects concerning the organisation of tourist flows in cities themselves and also in their suburban areas. Naturally, the majority of the research concerned the above-mentioned largest agglomerations in Poland. Apart from the major urban centres, the research covered smaller towns (important industrial centres though) such as Tarnów, Białystok, Kielce, Gorzów Wielkopolski, Słupsk, Legnica (*Legnicko-Głogowski Okręg Miedziowy* – Legnica and Głogów Copper Mining District).

From among all Polish cities, Łódź and Poznań undoubtedly stand out in terms of the number of publications in this field, notably geographical literature. Warsaw as the capital city and the largest Polish city, as well as the Upper Silesia Industrial Centre, boast a large number of with urban planning studies.

In the 1980s, and even more conspicuously in the 1990s, the interest in the subject dwindled. The political changes which took place in Poland after 1989 made scholars change their scope of interest, especially as far as the social sciences are concerned. It was only towards the end of the 1990s that new publications dealing with the subject started to appear, especially those dealing with leisure time, which should be attributed to the clear changes in Pole's lifestyle in the new economic and social conditions. All this suggests there is a need for new methods of studying the phenomenon.

Unfortunately, a relatively low percentage of research conducted currently refers to the suburban areas themselves, despite the fact that the dynamic changes which have taken place in the economic and social life in Poland seem to be the most clearly visible in the cities and their suburban areas. The latter slowly cease to perform recreational functions, which is taken over by places outside the city. The progressing urbanisation poses a threat to this basic function of suburban areas. It is therefore necessary to extend both the environmental and social studies regarding recreational and tourist functions of these areas.

References

- Adamczuk L., Walicki R., 1977, *Style wypoczynku weekendowego*, Zesz. Nauk. Inst. Turystyki, 5, 45-55.
- Aktywność rekreacyjna, sportowa i turystyczna w różnych środowiskach społeczno-zawodowych. Diagnoza i propozycje rozwiązań*, 2000, I. Kielbasiewicz-Drozdowska, M. Marcinkowski, W. Siwiński (red.), Polskie Stow. Nauk. Animacji Rekreacji i Turystyki, Poznań.
- Albrecht E., 1969, *Próba oceny stopnia atrakcyjności terenu dla potrzeb wypoczynku świątecznego*, Wiadomości Statystyczne, 8, 24-27.
- Bagiński E., 1979, *Preferencje ludności miejskiej dotyczące wielkości miast i dostępności przestrzennej miejsc pracy, usług i wypoczynku*, [w:] *Miejsce zamieszkania a miejsca i rodzaje wypoczynku*, Prace Nauk. Inst. Architektury i Urbanistyki Politechniki Wrocławskiej, 16, Monografie, 8, 81-92.
- Bartkowski T. 1974, *O atrakcyjności dla rekreacji środowiska geograficznego w woj. poznańskim*, Kronika Wielkopolski, 2 (3), 71-83.
- Bartkowski T., 1980, *Podmiejskie obszary rekreacyjne w ramach ekosystemu miasta na przykładzie ekosystemu aglomeracji Poznania*, Monografie, 146, AWF w Poznaniu, 5-27.
- Bator A., 1991, *Spoleczne i ekonomiczne uwarunkowania spędzania czasu wolnego przez mieszkańców Krakowa*, Folia Turistica, 2, 23-34.
- Biderman E., 1979, *Strefa koncentracji wypoczynku świątecznego mieszkańców Poznania*, [w:] Z. Chojnicki (red.), *Struktura i funkcje układów przestrzenno-ekonomicznych*, Zesz. Nauk. UAM w Poznaniu, Geografia, 18, 45-51.
- Biderman E., 1980, *Struktura przestrzenna i funkcje podmiejskich obszarów rekreacyjnych*, Monografie, 146, AWF w Poznaniu, 29-49.
- Biderman E., 1981, *Struktura i wykorzystanie bazy noclegowej w obiektach turystycznych i wczasowo-wypoczynkowych województwa poznańskiego*, Kronika Wielkopolski, 1, 76-94.
- Biernacki Z., 1979, *Opracowanie metodyczne środowiska przyrodniczego w cyklu projektowym zagospodarowania przestrzennego obszarów rekreacyjnych "Świder Bis" w woj. stołecznym warszawskim*, [w:] *Zasady kształtowania środowiska przyrodniczego dla potrzeb turystyki*, 134-148.
- Biernat E., 2000, *Rekreacja i turystyka w świadomości i wzorach wypoczynku studentów Szkoły Głównej Handlowej*, [w:] J. Wyrzykowski (red.), *Studia nad czasem wolnym mieszkańców dużych miast Polski i jego wykorzystaniem na rekreację ruchową i turystykę*, AWF we Wrocławiu, Wrocław, 91-98.
- Bobryk I., 1979, *Rozwój budownictwa lotniskowego na obszarze makroregionu środkowo-wschodniego*, Lublin.
- Bogdanowski J., 1981, *System parków krajobrazowych jako podstawa terenów rekreacyjnych woj. krakowskiego*, Zesz. Nauk. AWF w Krakowie, 25, 77-80.
- Borkowski T., 1976, *Wyniki badań nad wypoczynkiem sobotnio-niedzielnym przeprowadzonych w trzynastu zakładach przemysłowych województwa krakowskiego*, [w:] T. Jarowiecka (red.), *Rekreacja w zakładach pracy*, AWF w Krakowie, 50-59.
- Bosiacki S., 1982, *Wypoczynek codzienny i cotygodniowy mieszkańców aglomeracji miejskich*, Probl. Turystyki, 4, (18), 22-29.

- Bosiacki S., 1983, *Rekreacja codzienna i cotygodniowa mieszkańców Poznania*, Kronika Wielkopolski, 2 (31), 81-108.
- Chmielewski J., 1970, *Próba określenia modelu wypoczynku na przykładzie rozważań możliwości optymalnego rozwiązania układu przestrzennego Warszawskiego Zespołu Miejskiego*, Probl. Uzdrowiskowe, 2, 42-55.
- Czajkowski K., 1979, *Wychowanie do rekreacji*, WSiP, Warszawa.
- Czarnecki J., 1968, *Frekwencja mieszkańców Poznania korzystających z wypoczynku świątecznego*, Miasto, 19, 7, 26-29.
- Czarnecki J., 1970, *Waloryzacja terenów jako podstawa do prac nad strukturą przestrzenno-funkcjonalną w miejscowych planach ogólnych terenów wypoczynku cotygodniowego*, Miasto, 21, 3, 11-15.
- Czas wolny dzieci i młodzieży w Polsce*, 1978, K. Przeclawski (red.), Wydaw. Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa.
- Czas wolny i rekreacja różnych środowisk społecznych w Polsce. I Sesja Naukowa. Gorzów Wlkp 27-28 listopada 1973*, 1976, Monografie, 74, AWF w Poznaniu.
- Czas wolny i rekreacja różnych środowisk społecznych w Polsce. Materiały II Konferencji Naukowej. Poznań 21-22 listopada 1975*, 1978, Monografie, 93, AWF w Poznaniu.
- Czas wolny i rekreacja różnych środowisk społecznych w Polsce. Materiały III Konferencji Naukowej. Poznań 23-24 listopada 1977*, 1979, Monografie, 118, AWF w Poznaniu.
- Deja W., 1979, *Kryteria wyznaczania obszarów rekreacyjnych w strefie podmiejskiej m. Poznania*, Monografie, 118, AWF w Poznaniu, 53-60.
- Deja W., 1980, *Zasady tworzenia terytorialnego systemu rekreacyjnego w ekosferze podmiejskiego obszaru Poznania*, Monografie, 146, AWF w Poznaniu, 51-62.
- Deja W., 1981, *Przydatność rekreacyjna lasów obszaru podmiejskiego Poznania*, Miasto, 6, 14-17.
- Deja W., 1982, *Metody wyznaczania podmiejskich regionów rekreacyjnych (na przykładzie Poznania i okolic)*, Monografie, 201, AWF w Poznaniu, 93-99.
- Deja W., 1983a, *Dostępność komunikacyjna obiektów turystycznych obszaru podmiejskiego Poznania*, Rocznik Naukowy AWF w Poznaniu, 32, 169-178.
- Deja W., 1983b, *Przyrodnicze walory rekreacyjne woj. poznańskiego*, Kronika Wielkopolski, 2 (31), 5-23.
- Deja W., 1984, *Przyrodnicze warunki rozwoju rekreacji na obszarach zurbanizowanych w strefie krajobrazu nizinnego (na przykładzie Gniezna i okolic)*, [w:] *Przyrodnicze uwarunkowania rozwoju turystycznych form rekreacji*, AWF w Warszawie, Warszawa, 117-172.
- Deja W., 1985, *Uwarunkowania rekreacji krótkiej (po pracy) i weekendowej w mieście Poznaniu i jego strefie podmiejskiej*, [w:] T. Bartkowski (red.), *Geosystemy miast*, Poznań, 231-129.
- Deja W., 1986, *Przyrodnicze warunki rekreacji na obszarach zurbanizowanych w strefie krajobrazu nizinnego*, Czasop. Geogr., LVII, 4, 509-523.
- Deja W., 1991, *Kórnik*, [w:] W. Deja (red.), *Przyrodnicze uwarunkowania aktywności ruchowej w gminach podmiejskich wielkich aglomeracji*, AWF w Warszawie, Warszawa, 9-75.
- Dębski J., 1978, *Koncepcje kształtowania zespołów rekreacyjnych współczesnych miast w Polsce*, Zeszyty Naukowe AWF w Krakowie, 16, 194-207.

- Dębski J., 1980, *Zasady organizacji miejskich i podmiejskich obszarów rekreacyjnych*, Monografie, 146, AWF w Poznaniu, 175-194.
- Dębski L.A., 1980, *Budownictwo "drugich domów" – stan obecny i trendy rozwoju (na przykładzie gmin podpoznańskich)*, Probl. Turystyki, 1, 88-103.
- Dębski L.A., 1982, *Zagadnienia rekreacji codziennej i cotygodniowej mieszkańców miast*, Biul. Informacyjny Inst. Turystyki, 3, 8-15.
- Dobrzyńska T., 1980, *Bioklimatyczne wskazania w zagospodarowaniu podmiejskich obszarów rekreacyjnych*, Monografie, 146, AWF w Poznaniu, 97-105.
- Drzewiecki M., Grabiszewski M.A., Iwicki S., Przybyszewska-Gudelis R., 1988, *Zagospodarowanie przestrzenne terenów rekreacyjnych w mieście i regionie. Wybrane studia metodyczne i planistyczne z województwa bydgoskiego*, Inst. Turystyki, Warszawa.
- Dubaniewicz H., 1977, *Ocena środowiska geograficznego woj. łódzkiego dla potrzeb działalności gospodarczej i rekreacji*, Acta Geographica Lodzensia, 2, 29-37.
- Dubaniewicz H., Maksymiuk Z., Zych S., 1971, *Bioklimatyczna bonitacja obszaru województwa łódzkiego dla potrzeb rekreacji*, Zesz. Nauk. Uniw. Łódzkiego, 2, 43, 3-60.
- Dubel K., Szczygielski K., 1982, *Ocena przydatności środowiska przyrodniczego województwa katowickiego do potrzeb turystyki i wypoczynku*, Czasop. Geogr., 2, 159-178.
- Dziegieć E., Liszewski S., 1984, *Zones suburbaines en tant que terrains de recreation pour les habitants des grandes villes polonaises*, Probl. Turystyki, 2, 11-21.
- Dziewoński M., 1970, *Projektowanie terenów wypoczynkowych na obszarze GOP*, Architektura, 24, 12, 445-447.
- Dziewoński M., Tomaszewski M., 1965, *Studium turystyki i wypoczynku w planie generalnym GOP*, Miasto, 9, 12-16.
- Dziewulak A., Kosel E., Nocuń A., Przeclawski K., Ziörn M., 1977, *Turystyka młodzieży. Z badań nad wypoczynkiem młodzieży warszawskiej*, Inst. Turystyki, Warszawa.
- Dziewulak K., Kosel E., Przeclawski K., 1970, *Turystyka młodzieży wielkomiejskiej*, Ruch Turystyczny, 2, 3-32.
- Erdaman L., 1976, *Sposoby wykorzystania czasu wolnego przez mieszkańców m. Poznania*, Monografie, 74, AWF w Poznaniu.
- Erdman L., 1977, *Zarys modelu wypoczynku mieszkańców Poznania*, Monografie, 104, AWF w Poznaniu, 123-139.
- Falkiewicz J., 1978, *Rola organizacji wyspecjalizowanych w organizowaniu wypoczynku sobotnio-niedzielnego*, Studia Społ.-Ekon., 7, 106-116.
- Faracik R., 2000, *Dostępność komunikacyjna strefy podmiejskiej Krakowa jako obszaru wypoczynku weekendowego jego mieszkańców*, [w:] J. Wyrzykowski (red.), *Studia nad czasem wolnym mieszkańców dużych miast Polski i jego wykorzystaniem na rekreację ruchową i turystykę*, AWF we Wrocławiu, Wrocław, 177-180.
- Fischbach J., 1987, *I seminarium terenowe z cyklu osadnictwo turystyczno-wypoczynkowe nt. osadnictwa wypoczynkowego w otoczeniu dużych miast*, Acta Universitatis Lodzensis, Turyzm, 3, 151-167.

- Friedl J., 1965, *Problemy rekreacji Okręgu Śląskiego*, Architektura, 11, 456-460.
- Friedl J., 1972, *Wypoczynek w województwie katowickim*, Architektura, 26, 8/9, 281-306.
- Fudała J., 1987, *Budżet czasu kobiet niepełnosprawnych w świetle ich sytuacji zawodowej i rodzinnej*, CZSI, Warszawa.
- Gajdzik B., Bytnar-Suboczowa M., 1973, *Przejazdy wycieczkowe za biletami powrotnymi PKP ze zniżką 33%*, Biul. Informacyjny Inst. Turystyki, 7, 14-21.
- Garczarczyk J., 1980, *Stan, struktura i wykorzystanie bazy turystycznej w województwie poznańskim*, Poznańskie Roczn. Ekon. 1977-1978, 29, 120-142.
- Gaś M., 1997, *Drugie domy jako element zagospodarowania turystycznego wsi w strefie podmiejskiej Krakowa*, Folia Geogr., Ser. Geogr.-Oecon., 29-30, 91-108.
- Gaś M., 1998, *Ruch turystyczny w Ojcowskim Parku Narodowym w latach 1993-94*, Prądnik. Prace i Mater. Muzeum OPN, 11-12, 355-367.
- Grell J., Sikora J., Wykrętowicz S., 1995, *Warunki uczestnictwa wybranych kategorii społeczno-zawodowych w rekreacji i turystyce, w okresie transformacji ustrojowej w Polsce*, Roczn. Nauk. AWF w Poznaniu, 44, 9-13.
- Groch J., 1977, *Letnie domki na Zarabiu jako przykład budownictwa rekreacyjnego dla mieszkańców Krakowa*, Folia Geogr., X, 131-139.
- Groch J., Kurek W., 1989, *Freizeitgestaltung der Werktätigen am Beispiel der Belegschaft des "Lenin-Eisenhüttenkombinats"*, Bochumer Geographische Arbeiten, 51.
- Guzik H., 1993, *Klasyfikacja gmin województwa krakowskiego pod względem atrakcyjności turystycznej*, Zesz. Nauk. AE w Krakowie, nr 395, 75-87.
- Hasiński W., Slenczek M., Wyrzykowski J., 1980, *Zorganizowana turystyka świąteczna mieszkańców Wrocławia na przykładzie wybranych zakładów przemysłowych*, Monografie 146, AWF, Poznań, 253-263.
- Henclik Z., 1983, *Budownictwo letniskowe w aglomeracjach miejskich w Polsce*, Biuletyn IKŚ, 10, 5/6, 24-28.
- Holewiński M., 1982, *Uzdrowisko w Krzeszowicach. Przekształcenia układu urbanistycznego (1770-1860)*, Teki Komisji Urbanistyki i Architektury, 16, 137-150.
- Holewiński M., 1983, *Uzdrowisko w Krzeszowicach. Przekształcenia układu urbanistycznego (1770-1860) oraz możliwości rozwoju. Część II*, Teki Komisji Urbanistyki i Architektury, 17, 89-98.
- Hornung M., 1981, *Rola drugich domów w zaspokajaniu potrzeb wypoczynkowych wybranych grup społeczno-zawodowych miasta Krakowa*, Zesz. Nauk. AWF w Krakowie, 25, 102-107.
- Hyrzycak Z., 1980, *Stan terenów wypoczynku bliskiego w województwie katowickim*, Studia nad Ekonomiką Regionu, 10, 271-297.
- Jakóbczyk-Gryszkiewicz J., 1995, *Wybrane aspekty rozwoju funkcji wypoczynkowej w strefach podmiejskich trzech największych miast Polski-Warszawy, Łodzi i Krakowa*, Turyzm, 5, 1, 67-77.
- Jakóbczyk-Gryszkiewicz J., 1998, *Przeobrażenia stref podmiejskich dużych miast. Studium porównawcze strefy podmiejskiej Warszawy, Łodzi i Krakowa*, Wydaw. UŁ, Łódź.

- Jarowiecka T., 1974, *Turystyka i rekreacja w aglomeracji krakowskiej*, Zesz. Nauk. AGH, Sozologia i Sozotechnika. 1, 109-124.
- Jasiński J., Zarzycki P., 1997, *Spoleczno-ekonomiczne warunki wykorzystania czasu wolnego mieszkańców Wrocławia w latach dziewięćdziesiątych*, [w:] J. Wyrzykowski (red.), *Koncepcja badań nad czasem wolnym mieszkańców Wrocławia i jego wykorzystaniem na rekreację i turystykę*, AWF, Katedra Rekreacji i Turystyki, Wrocław, 33-41.
- Jelnicka K., 1984, *Wyjazdy weekendowe mieszkańców miast polskich w latach 1981-1982*, Biul. Informacyjny Inst. Turystyki, 4, 6-10.
- Jodłowska B., 1981, *Budżet czasu nauczycieli szkół podstawowych*, Wyższa Szkoła Pedagogiczna, Kraków.
- Kamiński A., 1965, *Czas wolny i jego problematyka społeczno-wychowawcza*, Ossolineum, Warszawa.
- Karney J., 1963, *Lasy Warszawy i jej okolic jako tereny wypoczynkowe*, Sylwan, 5, 69-79.
- Klementowski K., 2000, *Czas wolny mieszkańców Wrocławia w wieku poprodukcyjnym i jego wykorzystanie na rekreację i turystykę*, [w:] J. Wyrzykowski (red.), *Studia nad czasem wolnym mieszkańców dużych miast Polski i jego wykorzystaniem na rekreację ruchową i turystykę*, AWF we Wrocławiu, Wrocław, 143-153.
- Klementowski K., Mikułowski B., 1997, *Uwarunkowania środowiskowe realizacji wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego mieszkańców Wrocławia*, [w:] J. Wyrzykowski (red.), *Koncepcja badań nad czasem wolnym mieszkańców Wrocławia i jego wykorzystaniem na rekreację i turystykę*, AWF, Katedra Rekreacji i Turystyki, Wrocław, 19-32.
- Kobus-Wojciechowska A., 1973, *Ilość czasu wolnego i formy jego spędzania*, [w:] K. Słomczyński, W. Wesołowski (red.), *Struktura i ruchliwość społeczna*, PAN, Warszawa, 167-210.
- Kołomyjska G., 1985, *Funkcja Ośrodka Rekreacyjnego Zarabie* [w:] *Rola rekreacji w neutralizowaniu uciążliwości pracy zawodowej*, Zesz. Nauk. AWF w Krakowie, 38, 61-66.
- Koncepcja badań nad czasem wolnym mieszkańców Wrocławia i jego wykorzystaniem na rekreację i turystykę*, 1997, red. J. Wyrzykowski, AWF, Katedra Rekreacji i Turystyki, Wrocław.
- Konwicka T., 1976, *Uczestnictwo w turystyce w czasie dodatkowych dni wolnych od pracy*, maszynopis, Inst. Turystyki, Warszawa.
- Koprowska T., 1977, *Struktura budżetu czasu a możliwości wypoczynku. Opracowanie diagnostyczno-prognostyczne*, Zesz. Nauk. Inst. Turystyki, 5, 15-33.
- Kornecki M., 1985, *Krzyszowice-ośrodek wypoczynku na styku aglomeracji*, Teka Komisji Urbanistyki i Architektury, 19, 69-78.
- Korowicki A., 1984, *Zaplecze turystyczne Trójmiasta (próba delimitacji)*, maszynopis pracy doktorskiej, Uniwersytet Gdański, Gdynia.
- Korzystający z ośrodka wypoczynku świątecznego na Zarabiu w Myślenicach*, 1971, WUS Kraków.
- Kosiński W., 1976, *Formy organizacji przestrzennej masowego ruchu weekendowego ze szczególnym uwzględnieniem Polski południowej*, maszynopis pracy doktorskiej, Politechnika Krakowska, Kraków.
- Kosiński W., 1981, *Organizacja przestrzenna wypoczynku weekendowego*, PWN, Warszawa.

- Kowalczyk A., 1986, *Second homes ownership in the urban environment. The case of Warsaw*, *Miscellanea Geographica*, 215-221.
- Kowalczyk A., 1990a, *Geograficzne uwarunkowania lokalizacji drugich domów w strefie podmiejskiej Warszawy*, [w:] *Problemy ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego na obszarach zurbanizowanych*, Cz. II CPBP 05.10 „Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego”, 22, SGGW-AR, Warszawa, 116-121.
- Kowalczyk A., 1990b, *Second homes and functional changes in the suburban zone of Warsaw*, *Miscellanea Geographica*, 197-204.
- Kowalczyk A., 1993, *Modele lokalizacji wypoczynku podmiejskiego i próba ich zastosowania dla Warszawy*, [w:] D. Jędrzejczyk, W. Kusiński (red.), *Studia z historii i metodologii geografii ekonomicznej*, Uniw. Warszawski, Warszawa.
- Kowalczyk A., 1994, *Geograficzno-społeczne problemy zjawiska „drugich domów”*, Uniw. Warszawski, Wydz. Geogr. i Studiów Regionalnych, Warszawa.
- Kozłowski K., 1962, *Ośrodek wypoczynku świątecznego w Zalesiu Górnym*, *Architektura*, 4, 131-136.
- Krauz K., 1979, *Funkcja Leśnego Pasa Ochronnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego w zakresie rekreacji*, [w:] S. Żmuda (red.), *Rekreacja w aglomeracji katowickiej*, Śląski Inst. Wydaw., Katowice, 171-188.
- Krauz K., 1982, *Rekreacyjne wykorzystanie ośrodka „Wesoła Fala” w kontekście Leśnego Pasa Ochronnego GOP*, [w:] *Warunki przyrodnicze rozwoju turystycznych form rekreacji*, Monografie, 209, AWF w Poznaniu, 201-210.
- Krauz K., 1985, *Rekreacyjne funkcje ośrodków Leśnego Pasa Ochronnego GOP*, *Zesz. Nauk. AWF w Krakowie*, 38, 67-77.
- Król B., 1965, *Tereny wypoczynkowe w strefie podmiejskiej Warszawy*, *Biul. Informacyjny Stołecznego Ośrodka Informacji Techn. i Ekonom.*, 5/6, 9-17.
- Król B., 1971, *Założenia modelowe organizacji wypoczynku po pracy i nauce*, [w:] Z. Filipowicz, J. Topisz, J. Wolski (red.), *Problemy realizacji wypoczynku po pracy i nauce*, WZ CRZZ, Warszawa, 182-188.
- Król B., 1975, *Zasady organizacji wypoczynku podmiejskiego mieszkańców dużego miasta na przykładzie aglomeracji warszawskiej*, *Ruch Turystyczny*, 1, 31-55.
- Król B., 1980, *Funkcje, program oraz zasady kształtowania struktury przestrzennej rekreacji na obszarach podmiejskich*, *Sekcja Zagosp. Rekreacyjnego TUP*, Z. 106, 32-63.
- Król B., 1981, *Funkcje, program oraz zasady kształtowania struktury przestrzennej rekreacji na obszarach podmiejskich* [w:] *Problemy zagospodarowania rekreacyjnego i uzdrowiskowego gmin*, Warszawa, 32-63.
- Król B., 1985, *Porównanie funkcjonalno-przestrzenne rozwiązań wypoczynku weekendowego w wybranych aglomeracjach Europy w latach siedemdziesiątych*, *Probl. Turystyki*, 3, 83-103.
- Król B., Skolimowska-Król M., 1976, *Przywodne ośrodki wypoczynkowo-rekreacyjne dla mieszkańców w regionie Warszawy*, *Prace i Materiały TERN przy PMSW*, sekcja 6, 73.
- Król B., Włodarska B., 1970, *Potrzeby ludności m. st. Warszawy w zakresie wypoczynku świątecznego oraz kierunki i możliwości ich zaspokojenia*, *Prace i Mater. TERN przy PSRW*, sekcja 6, 43.

- Król B., Włodarska B., 1974, *Wybrane zabezpieczenia warunków obsługi mieszkańców m. st. Warszawy wypoczywających na obszarze regionu warszawskiego w latach 1976-1980*, Prace i Mater. TERN przy PSRW, sekcja 6, 63.
- Krzymowska-Kostrowicka A., Jasiński A., Kowalczyk A., 1991, *Konstancin-Jeziorna*, [w:] W. Deja (red.), *Przyrodnicze warunki aktywności ruchowej w gminach podmiejskich wielkich aglomeracji*, AWF w Warszawie, Warszawa, 111-142.
- Kształtowanie krajobrazu stref podmiejskich. Sesja naukowa*, 1983, Wyd. SGGW-AR, Warszawa.
- Kuczyński J., 1976, *Próba wyznaczenia strefy podmiejskiej dla turystyki świątecznej dużych miast*, Zesz. Nauk. AE w Poznaniu, 1, 68, 21-34.
- Latuch K., 2000, *Badania ankietowe uczestnictwa w turystyce, wypoczynku i rekreacji ruchowej ludności Polski w systemie statystyki publicznej (1969-1999)*, [w:] J. Wyrzykowski (red.), *Studia nad czasem wolnym mieszkańców dużych miast Polski i jego wykorzystaniem na rekreację ruchową i turystykę*, AWF we Wrocławiu, Wrocław, 17-31.
- Legienis H., 1985, *Budownictwo lotniskowe*, Biul. Informacyjny Inst. Turystyki, 4, 21-26.
- Liszewski S., 1987a, *Geneza i rozwój osadnictwa wypoczynkowego w otoczeniu Łodzi*, Acta Universitatis Lodziensis, Turyzm, 3, 33-54.
- Liszewski S., 1987b, *Strefa podmiejska jako przedmiot badań geograficznych. Próba syntezy*, Przegl. Geogr., LIX, 1-2, 65-78.
- Liszewski S., 1989, *Klasyfikacja i typologia osadnictwa turystycznego. Założenia teoretyczne*, [w:] *Turystyka ja ko czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego. Wyniki prac z lat 1986-1987*, Roczn. Centralnego Programu Badań Podstawowych 08.06, Inst. Turystyki, Warszawa, 93-103.
- Liszewski S., 1991, *Osadnictwo turystyczne*, Probl. Turystyki, 1/2, 65-74.
- Litewka C., 1971, *Leśny Pas Ochronny jako przyszyły teren turystyki, wypoczynku i sportu w woj. katowickim*, Kultura Fizyczna, 4, 171-178.
- Majewska-Maszkowska B., 1970, *Krzeszowice-uzdrowisko księżnej marszałkowej*, Kwartalnik Architektury i Urbanistyki, 15, 2, 115-147.
- Marak J., 1997, *Założenia metodyczne badań czasu wolnego mieszkańców Wrocławia i jego wykorzystania na rekreację i turystykę*, [w:] J. Wyrzykowski (red.), *Koncepcja badań nad czasem wolnym mieszkańców Wrocławia i jego wykorzystaniem na rekreację i turystykę*, AWF we Wrocławiu, Katedra Rekreacji i Turystyki, Wrocław, 43-63.
- Marak J., 2000, *Budżet czasu wolnego i jego zagospodarowanie przez studentów Wrocławia (Wyniki badań ankietowych)*, [w:] J. Wyrzykowski (red.), *Studia nad czasem wolnym mieszkańców dużych miast Polski i jego wykorzystaniem na rekreację ruchową i turystykę*, AWF we Wrocławiu, Wrocław, 129-136.
- Marak J., Wyrzykowski J., 2000, *Metodyczne podstawy badań czasu wolnego mieszkańców Wrocławia i jego wykorzystania na rekreację ruchową i turystykę*, [w:] J. Wyrzykowski (red.), *Studia nad czasem wolnym mieszkańców dużych miast Polski i jego wykorzystaniem na rekreację ruchową i turystykę*, AWF we Wrocławiu, Wrocław, 105-118.

- Marchewka A., 2000, *Czas wolny młodzieży głębiej upośledzonej umysłowo-uwarunkowania wpływające na aktywność pozaszkolną*, [w:] I. Kielbasiewicz-Drozdowska, M. Marcinkowski, W. Siwiński (red.), *Aktywność rekreacyjna, sportowa i turystyczna w różnych środowiskach społeczno-zawodowych. Diagnoza i propozycje rozwiązań*, Polskie Stow. Nauk. Animacji Rekreacji i Turystyki, Poznań, 307-317.
- Matczak A., 1981, *Funkcja wypoczynkowa strefy podmiejskiej Łodzi*, maszynopis pracy doktorskiej, UŁ, Łódź.
- Matczak A., 1984, *Próba wykorzystania analizy morfologicznej do określenia funkcji wypoczynkowej osiedli w strefie podmiejskiej Łodzi*, Probl. Turystyki, 2, 93-97.
- Matczak A., 1986a, *Budownictwo lotniskowe w strefie podmiejskiej Łodzi*, Acta Universitatis Lodziensis, Folia Geographica, 7, 137-166.
- Matczak A., 1986b, *Dostępność komunikacyjna terenów wypoczynkowych w strefie podmiejskiej Łodzi*, Przegl. Ekon.-Społeczny m. Łodzi (1983-1984), 9, 113-125.
- Matczak A., 1986c, *Przyrodnicze podstawy organizacji wypoczynku w strefie podmiejskiej Łodzi*, Acta Universitatis Lodziensis, Turyzm, 2, 25-45.
- Matczak A., 1987a, *Próba określenia funkcji wypoczynkowej osiedli podmiejskich na przykładzie Kolumny*, Acta Universitatis Lodziensis, Turyzm, 3, 55-85.
- Matczak A., 1987b, *Ruch wypoczynkowy w strefie podmiejskiej Łodzi*, Acta Universitatis Lodziensis, Folia Geographica, 8, 21-39.
- Matczak A., 1988, *Chłonność naturalna środowiska przyrodniczego w strefie podmiejskiej Łodzi*, Acta Universitatis Lodziensis, Folia Geographica, 9, 143-153.
- Matczak A., 1991a, *Funkcja wypoczynkowa osiedli podłódzkich w świetle badań użytkowania ziemi*, Acta Universitatis Lodziensis, Folia Geographica, 129-140.
- Matczak A., 1991b, *Przemiany przestrzenne wsi położonych w strefie podmiejskiej Łodzi na przykładzie rejonu Grotnik*, Acta Universitatis Lodziensis, Folia Geographica, 33-46.
- Matczak A., 1994, *Rola turystyki i wypoczynku w integracji i rozwoju regionu łódzkiego* [w:] Matczak A. (red.), *Studium wiedzy o regionie łódzkim. Wybrane problemy*, Łódź, 161-188.
- Matczak A., 1995, *Kolonizacja turystyczna strefy podmiejskiej Łodzi*, Kronika Miasta Łodzi, 1, 108-119.
- Medwid R., 1967, *Trzy ośrodki wypoczynkowe nad Zalewem Żegrzyńskim*, Architektura, 7.
- Mikosz E., Hanusz E., 1983, *Czas wolny w opinii studentów*, Życie Szkoły Wyższej, 11, 89-95.
- Model wypoczynku po pracy i nauce. III Zielonogórska Konferencja Naukowa. 24-26 września 1973*, 1974, Warszawa.
- Możaryn B., 1980, *Formy wypoczynku świątecznego pracowników administracyjno-biurowych Stoczni im. W.I. Lenina w Gdańsku*, Zesz.Nauk. WSWF w Gdańsku, 4, 85-102.
- Musielewicz Z., 2002, *"Jurajski Pierścień"-projekt aktywizacji turystycznej gmin jurajskich*, [w:] J. Partyka (red.), *Użytkowanie turystyczne parków narodowych. Ruch turystyczny – zagospodarowanie – konflikty-zagrożenia*, IOP PAN, OPN, Ojców, 571-588.

- Nazimow-Krakowska T., 1994, *Formy spędzania czasu wolnego młodzieży polskiej w porównaniu z młodzieżą wybranych krajów świata*, Kultura Fizyczna, 11-12, 15-17.
- Nowak Z., 1974, *Zastosowanie metody skalowej i agregatowej do waloryzacji turystycznej regionu (na przykładzie regionu krakowskiego)*, Zesz. Nauk. AE w Krakowie, 62, 135-153.
- Ostrowska B., 1993, *Baza noclegowa a rozwój turystyki w województwie krakowskim w latach 1987-1990*, Zesz. Nauk. AE w Krakowie, 395, 89-99.
- Ostrowska B., Guzik H., 1993, *Uwarunkowania rozwoju turystyki w gminach województwa krakowskiego*, Probl. Turystyki, vol. XVI, 4, 45-54.
- Partyka J., 2002, *Ruch turystyczny w Ojcowskim Parku Narodowym*, [w:] J. Partyka (red.), *Użytkowanie turystyczne parków narodowych. Ruch turystyczny – zagospodarowanie – konflikty-zagrożenia*, IOP PAN, OPN, Ojców, 301-314.
- Paszyński J., 1980, *Mapa topoklimatyczna jako podstawa wydziałania podmiejskich obszarów rekreacyjnych*, Monografie, 146, AW F w Poznaniu, 107-114.
- Pichalski R., 1988, *Praca zawodowa a czas wolny ludzi niepełnosprawnych*, CZSI, Warszawa.
- Piękoś H., 1979, *Rekreacja urlopowa pracowników dużego zakładu przemysłowego na przykładzie Gdańskiej Stoczni Remontowej*, [w:] *Czas wolny i rekreacja różnych środowiska społecznych w Polsce*, Monografie, 118, AWF w Poznaniu, 311-315.
- Piśkiewicz E., 1980, *Dostępność obszarów wypoczynku świątecznego w rejonie Krakowa obsługiwanych przez środki komunikacji zbiorowej*, Biul. Informacyjny, Inst. Turystyki, 4/54, 11-18.
- Prażmowska-Ivanka, 1937, *Wczasy ludzi miasta*, Inst. Gosp. Społecznego, Warszawa.
- Problemy realizacji wypoczynku po pracy i nauce. Materiały z Konferencji w Zielonej Górze. 7-9 III 1969 r.*, 1971, red. Z. Filipowicz, J. Topisz, J. Wolski, Wydawnictwo Związkowe CRZZ, Warszawa.
- Proczkowska A., 1980, *Czy ośrodki wypoczynku świątecznego ...?*, Probl. Turystyki, 8, 107-112.
- Proczkowska A., 1981, *Rozkład przestrzenny wyjazdowych form wypoczynku cotygodniowego na obszarze dorzecza Odry*, Biul. Informacyjny Instytut. Turystyki, 2, 3-15.
- Proczkowska A., Mączewska-Pilch K., 1980, *Stan wypoczynku codziennego i cotygodniowego mieszkańców większych miast Polski*, Biul. Informacyjny Inst. Turystyki, 4, 19-23.
- Ptaszycka A., 1964a, *Przestrzenna organizacja wypoczynku świątecznego w zapleczu wielkiego miasta*, [w:] *Zagadnienia planowania i realizacji urządzeń turystyczno-wypoczynkowych*, Warszawa, 69-73.
- Ptaszycka A., 1964b, *Wypoczynek świąteczny i turystyka w strefie otaczającej Kraków*, Miasto, 2, 10-13.
- Ptaszycka-Jackowska D., 1974, *Walory turystyczne rezerwatów przyrody w regionie krakowskim*, Folia Geogr., Ser. Geogr.-Oecon., 17, 127-144.
- Rekreacja w zakładach pracy*, 1976, red. T. Jarowiecka, Kraków.
- Rogalewska B., 1980, *O strukturze przestrzennej budownictwa letniskowego w Polsce*, Przegl. Geogr., 3, 575-581.
- Rogalewski O., 1970, *Uwagi w sprawie budownictwa ośrodków wypoczynku świątecznego*, Szczecin.

- Różycka W., 1968, *Wypoczynek świąteczny mieszkańców Poznania w świetle badań socjologicznych*, Miasto, 19, 7, 23-26.
- Różycki P., 2000, *Aktywność turystyczna młodzieży szkół ponadpodstawowych Krakowa*, [w:] J. Wyrzykowski (red.), *Studia nad czasem wolnym mieszkańców dużych miast Polski i jego wykorzystaniem na rekreację ruchową i turystykę*, AWF we Wrocławiu, Wrocław, 51-60.
- Rutkowski S., 1975, *Planowania przestrzenne obszarów wypoczynkowych w strefie dużych miast*, PWN, Warszawa.
- Saar E., Skórzyński Z., Strzeszewski M., Zürn M., 1972, *Weekendy mieszkańców Krakowa. Z badań socjologicznych nad kulturą czasu wolnego. Raport*, Inst. Nauk. Kultury Fizycznej, Warszawa.
- Sewerniak J., 1979, *Metoda oceny i projektowania turystycznych szlaków pieszych w strefie podmiejskiej na przykładzie Torunia*, Probl. Turystyki, 3 (5), 84-96.
- Skarżyńska E., 1980, *Kilka uwag o praktycznej stronie organizowania wypoczynku cotygodniowego i codziennego*, Rynek Turystyczny, 3, 12-15.
- Skórzyński Z., 1962, *Popularność sportu i turystyki podmiejskiej w świetle badań nad kulturą czasu wolnego w miastach Polski*, Wychowanie Fizyczne i Sportowe, 6, 1, 89-106.
- Skórzyński Z., 1965, *Między pracą a wypoczynkiem. Czas "zajęty" i czas "wolny" mieszkańców miast w świetle empirycznych badań*, Wrocław.
- Skórzyński Z., 1969, *Modele gospodarowania czasem a funkcje społeczne wolnego czasu*, Kultura i Społeczeństwo, 12, 4, 91-109.
- Skórzyński Z., 1974, *Kultura czasu wolnego i model wypoczynku na obszarach zurbanizowanych. Problemy – hipotezy-kierunki studiów*, Zesz. Nauk. Instytutu Turystyki, 1, 56-68.
- Słaby T., 2000, *Rekreacja i turystyka w świetle GUS-owskich badań budżetów czasu*, [w:] J. Wyrzykowski (red.), *Studia nad czasem wolnym mieszkańców dużych miast Polski i jego wykorzystaniem na rekreację ruchową i turystykę*, AWF we Wrocławiu, Wrocław, 7-16.
- Sokół-Aulich L., 1979, *Wybrane problemy zagospodarowania przestrzennego na potrzeby wypoczynku świątecznego*, Probl. Turystyki, 3 (5), 116-119.
- Solińska-Górnicka B., 1973, *Przyrodnicza waloryzacja terenów na potrzeby rekreacyjnego zagospodarowania Kotliny Warszawskiej*, Biul. IUA, 32, 45-58.
- Solska-Boratyńska M., Boratyński A., 1979, *Widokowe znaczenie szlaków turystyki pieszej w okolicach Krakowa*, Teka Komisji Urbanistyki i Architektury, 13, 41-46.
- Sołtysik M., 2000, *Czas wolny młodzieży szkół ponadpodstawowych i średnich Wrocławia i jego wykorzystanie na rekreację i turystykę*, [w:] J. Wyrzykowski (red.), *Studia nad czasem wolnym mieszkańców dużych miast Polski i jego wykorzystaniem na rekreację ruchową i turystykę*, AWF we Wrocławiu, Wrocław, 119-127.
- Sprawozdanie z sesji naukowej odbytej w dniach 19-21 II 1965 r. w Zielonej Górze*, 1965, opr. Z. Filipowicz, Komitet Kultury Fizycznej PAN, Warszawa.
- Stachowski J., 1974, *Drugie domy*, Miasto, 24, 12, 37-39.
- Straszewicz L., 1985, *Strefa podmiejska. Pojęcia i definicje*, Acta Universitatis Lodziensis, Folia Geographica, 5, 7-15.

- Studia nad czasem wolnym mieszkańców dużych miast Polski i jego wykorzystaniem na rekreację ruchową i turystykę*, 2000, red. J. Wyrzykowski, AWF we Wrocławiu, Wrocław.
- Suboczowa M., 1977, *Podstawy do próby rozkładu przestrzennego wypoczynku świątecznego*, [w:] *Wykorzystanie turystyczne obszaru Polski w stanie istniejącym w układzie rodzajowym. Wypoczynek świąteczny*, Inst. Turystyki, Katowice-Wrocław (maszynopis).
- Suliborski A., 1985, *Delimitacja strefy podmiejskiej Łodzi. Analiza pojęć i założeń metodologicznych*, Acta Universitatis Lodzensis, Folia Geographica, 5, 213-229.
- Szczepańska J., 1995, *Rekreacyjne funkcje wsi w obrębie GOP*, [w:] *Urbanizacja wsi w obrębach miejsko-wiejskich. Konferencja naukowa*, Katowice, 239-247.
- Szczęśna K., Bogdański J., 1981, *Zasady kwalifikacji terenów dla potrzeb rekreacji na wybranych przykładach: gmina Wyszogród-Czerwińsk*, Warszawski Zespół Wypoczynku Nadwodnego "Świder Bis", [w:] *Problemy zagospodarowania rekreacyjnego i uzdrowiskowego gmin*, Warszawa, 106-115.
- Szkup R., 2001, *Kształtowanie podmiejskiej przestrzeni wypoczynkowej na przykładzie zachodniego sektora strefy podmiejskiej Łodzi*, maszynopis pracy doktorskiej, Uniw. Łódzki.
- Szuskiewicz J., Henclik Z., Kasperski B., 1965, *Zasady planowania wypoczynku cotygodniowego w strefie podmiejskiej dużych i średnich miast*, Warszawa.
- Szymańska E., 1979, *Możliwości rozwoju rekreacji masowej w rejonach wypoczynkowych GOP*, [w:] *Modelowe formy zagospodarowania przestrzennego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego*, Wrocław, 49-73.
- Śliwińska-Ładzińska W., 1981, *Urbanistyczne problemy domów wakacyjnych w Polsce*, Inst. Urbanistyki i Planow. Przestrz. Politechniki Warszawskiej, Warszawa.
- Terenkoczy B., 1984, *Zasoby turystyczne województwa wrocławskiego dla potrzeb wypoczynku świątecznego*, Acta Universitatis Vratislaviensis No 644, Prace Inst. Geograficznego, Seria B, 4, 55-65.
- Toczek-Werner S., Sołtysik M., 1997, *Aktualny stan badań nad czasem wolnym mieszkańców dużych miast polskich*, [w:] J. Wyrzykowski (red.), *Koncepcja badań nad czasem wolnym mieszkańców Wrocławia i jego wykorzystaniem na rekreację i turystykę*, AWF we Wrocławiu, Katedra Rekreacji i Turystyki, Wrocław, 7-18.
- Tomaszewski M., 1968, *Ośrodki wypoczynku podmiejskiego na terenach wyrobisk piaskowych*, Teka Komisji Urbanistyki i Architektury, 2, 107-115.
- Tomaszewski M., 1981, *Problemy zagospodarowania rekreacyjnego gminy podmiejskiej*, [w:] *Problemy zagospodarowania rekreacyjnego i uzdrowiskowego gmin*, 161-167.
- Tourisme et loisir dans les environs des grandes villes, Tourism and recreation in the surroundings of big towns*, 1983, Commission of the Geography of Tourism and Leisure IGU, Łódź.
- Tylman K., 1980, *Budownictwo lotniskowe. Zasady projektowania i formy realizacji na przykładzie województwa gdańskiego*, [w:] *Problemy zagospodarowania rekreacyjnego i uzdrowiskowego gmin*, TUP, Warszawa, 82-92.
- Umiastowska D., Pławińska L., 2000, *Studenci szczecińskich uczelni i ich udział w zajęciach rekreacyjnych*, [w:] J. Wyrzykowski (red.), *Studia nad czasem wolnym mieszkańców dużych miast Polski i jego wykorzystaniem na rekreację ruchową i turystykę*, AWF we Wrocławiu, Wrocław, 83-90.

- Warszyńska J., 1974, *Ocena zasobów środowiska naturalnego dla potrzeb turystyki (na przykładzie woj. krakowskiego)*, Zesz. Nauk. UJ, Prace Geogr., 36.
- Warszyńska J., 1978, *Miejskie województwo krakowskie jako zaplecze rekreacyjne Krakowa*, Folia Geogr., Ser. Geogr.-Oecon., 11, 87-105.
- Warszyńska J., 1989, *Eine Modellmethode zur Bewertung der Umwelt für Erholungszwecke (am Beispiel der Vorstadzone Krakaus)*, Bochumer Geographische Arbeiten, 51, 99-112.
- Warszyńska J., Jackowski A., 1971, *Turystyka w regionie krakowskim*, Nauka dla Wszystkich, 152, PAN Kraków, Kraków.
- Warszyńska J., Jackowski A., 1979, *Wybrane zagadnienia z geografii turystyki*, [w:] *Województwo krakowskie. Elementy struktury geograficzno-ekonomicznej*, Folia Geogr., Ser. Geogr.-Oecon., 12, 107-120.
- Warszyńska J., Jackowski A., Groch J., Kurek W., Koliba A., Mularz K., Szumera E., 1986, *Przydatność środowiska przyrodniczego GOP dla rozwoju turystycznych form rekreacji* [w:] W. Deja (red.), *Wpływ środowiska przyrodniczego na zróżnicowanie turystycznych form rekreacji*, AWF w Warszawie, Warszawa.
- Warszyńska J., Strakłowa B., Oleckai Z., Birek U., Kowanetz L., Zwijacz U., 1991, *Dobczyce*, [w:] W. Deja (red.), *Przyrodnicze uwarunkowania aktywności ruchowej w gminach podmiejskich wielkich aglomeracji*, AWF w Warszawie, Warszawa, 143-192.
- Wawrzyniak S., 1980, *Stan i perspektywy ruchu weekendowego w makroregionie południowo-zachodnim*, Zesz. Nauk. AWF we Wrocławiu, 25, 65-73.
- Węclawowicz-Bilska E., 1998, *Zdrojowiska w strefie wpływu dużego miasta i aglomeracji. Zagadnienia programowo-przestrzenne*, Politechnika Krakowska, Kraków.
- Wnuk-Lipiński E., 1972, *Praca i wypoczynek w budżecie czasu*, Wrocław.
- Wyrzykowski J., 1994, *Wypoczynek codzienny i świąteczny mieszkańców Wrocławia*, [w:] *Informator 94, Środowisko Wrocławia, Komisja Ochrony Środowiska Rady Miejskiej Wrocławia*, Wrocław, 144-148.
- Wyrzykowski J., 2000, *Czas wolny mieszkańców Wrocławia w wieku produkcyjnym oraz jego wykorzystanie na rekreację i turystykę*, [w:] J. Wyrzykowski (red.), *Studia nad czasem wolnym mieszkańców dużych miast Polski i jego wykorzystaniem na rekreację ruchową i turystykę*, AWF we Wrocławiu, Wrocław, 137-142.
- Wyrzykowski J., Czerwiński J., 1991, *Sobótka*, [w:] W. Deja (red.), *Przyrodnicze uwarunkowania aktywności ruchowej w gminach podmiejskich wielkich aglomeracji*, AWF w Warszawie, Warszawa, 193-228.
- Wyrzykowski J., Terenkoczy B., 1980, *Geograficzne podstawy rozwoju turystyki świątecznej mieszkańców Wrocławia*, Monografie, 146, AWF w Poznaniu, 243-251.
- Wysocka E., 1970, *Problemy typowania, ochrony i planowania zagospodarowania obszarów przeznaczonych na cele odnowy sił człowieka w aglomeracjach miejskich np. Warszawskiego Zespołu Miejskiego*, Probl. Uzdrowiskowe, 2, 101-136.
- Wysocka E., 1974, *Modele zespołów rekreacyjnych. Model wypoczynku po pracy i nauce*, IWCRZZ, Warszawa.

- Zagospodarowanie rekreacyjne Leśnego Pasa Ochronnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego*, 1970, Materiały TUP, 32, cz. I, II.
- Zasady i koncepcje zagospodarowania LPO dla celów rekreacyjno-wypoczynkowych*, 1971, PAN, Inst. Inżynierii Środowiska, Zabrze (maszynopis).
- Zawadzka A., 1989, *Czas wolny młodych nauczycielek*, Probl. Opiekuńczo-Wychowawcze, 8, 295-298.
- Zawadzka A., 1991a, *Koncepcja czasu wolnego oraz wypoczynku dzieci w różnym wieku*, Prace Pedagog., Uniw. Wrocławski, Wrocław.
- Zawadzka A., 1991b, *Wypoczynek nauczycielek dzieci młodszych*, Nowa Szkoła, 4, 220-224.
- Zawadzka A., 1994, *Wykorzystanie czasu wolnego. Wakacje uczniów*, Probl. Opiekuńczo-Wychowawcze, 2, 23-27.
- Zawadzka A., 1995, *Uwarunkowania wychowania do czasu wolnego w rodzinie i w środowisku lokalnym ludzi III wieku*, Edukacja Dorosłych, 2, 39-51.
- Zawadzka A., 2000, *Wspólna rekreacja fizyczna dziadków i wnuków*, [w:] J. Wyrzykowski (red.), *Studia nad czasem wolnym mieszkańców dużych miast Polski i jego wykorzystaniem na rekreację ruchową i turystykę*, AWF we Wrocławiu, Wrocław, 259-262.
- Zątek W., 1980, *Ekologiczne podstawy wyznaczania terenów rekreacyjnych w strefie podmiejskiej – na tle krajowego systemu ochrony*, Monografie, 146, AWF w Poznaniu, 63-71.
- Zdebski J., 1991, *Modele wypoczynku wakacyjnego i weekendowego w Polsce*, Probl. Turystyki, 1/2, 29-36.
- Zürn M., 1975, *Wyjazdy świąteczne mieszkańców Krakowa*, Ruch Turystyczny, 3, 71-88.
- Zürn M., 1977a, *Badania reprezentacyjne jako podstawa szacunku turystycznych wyjazdów weekendowych. Próba zastosowania i uwagi metodologiczne*, Biul. Informacyjny Inst. Turystyki, 3, 14-20.
- Zürn M., 1977b, *Popularność wyjazdów weekendowych w społeczeństwie polskim*, Zesz. Nauk. Inst. Turystyki, 5, 34-44.

Stan badań nad turystyką i rekreacją na obszarze stref podmiejskich głównych miast Polski

Streszczenie

Jedną z podstawowych funkcji pełnionych przez strefę podmiejską jest funkcja wypoczynkowa. Zaspokaja ona w dużej mierze zapotrzebowanie na wypoczynek codzienny oraz weekendowy (świąteczny), jak i urlopowy mieszkańców miast.

Badania nad czasem wolnym oraz jego wykorzystaniem sięgają w Polsce okresu międzywojennego, ale wyraźne nasilenie ich notuje się od lat 60. W latach 70. badania te koncentrowały się w głównej mierze na problematyce czasu wolnego i wypoczynku różnych środowisk społecznych, profilaktycznych funkcjach rekreacji w odniesieniu do różnych grup zawodowych oraz środowiskowych uwarunkowaniach wypoczynku. Obecnie, ze względu na zmiany, jakie zaszły w Polsce po roku 1989, a w sferze społecznej przejawiające się m.in. znacznym zróżnicowaniem budżetu czasu, a zarazem silniejszym

niż przedtem zróżnicowaniem form wykorzystania czasu wolnego, obserwuje się opracowywanie nowych metod badań tego zjawiska.

Problematyka samego wypoczynku weekendowego koncentruje się m.in. na badaniach stylów wyjazdów weekendowych oraz form spędzania czasu podczas tych wyjazdów, rozkładem przestrzennym ruchu weekendowego oraz metodyce jego pomiarów.

Tematem szczegółowych opracowań stała się także problematyka przestrzennej organizacji wypoczynku weekendowego, przyrodniczej waloryzacji i przyrodniczych podstaw wyznaczania podmiejskich terenów rekreacyjnych. Osobne zagadnienie stanowią formy zagospodarowania turystycznego na potrzeby ruchu weekendowego, w tym szczególnie ośrodki wypoczynku świątecznego i budownictwo letniskowe.

Analizując zagadnienia turystyki i wypoczynku na obszarze stref podmiejskich największych miast Polski, widać wyraźne dysproporcje w zakresie ilości i jakości badań tego zjawiska. Wyraźnie wyróżniają się pod tym względem Warszawa, Łódź oraz Poznań, gdzie badania te miały charakter w dużej mierze kompleksowy. Także konurbacja górnośląska (GOP) doczekał się szerokich opracowań zarówno teoretycznych jak i planistycznych. Należy zaznaczyć, że zdecydowana większość tych badań pochodzi z lat 70. i początku lat 80.

*Robert Faracik
Institute of Geography and Spatial Management
Jagiellonian University
Cracow
Poland*

Translated by LETTERMAN Ltd Translators and Interpreters

